

LYKKEN ER EN MARIEHØNE

En julehistorie af
Søren P. Grarup

Det hele begyndte - tjah, en historie, der handler om mennesker, begynder jo egentlig helt tilbage ved Adam og Eva - men lad os nu - for at gøre en lang historie kort - begynde den dag, da Viktor og hans mor flyttede ind i den halvandet værelses kvistlejlighed i huset hos direktør Jacobsens. Lejligheden var billig. Og Viktors mor havde fået den, fordi hun kendte nogen, der kendte nogen, der havde den sammen frisør, som fru direktør Jacobsen.

Straks, da de ankom med flyttelæset på en 3x34 - større var det ikke - havde Viktor kunnet mærke, at de slet ikke passede ind i billedet. De havde boet på et værelse i et af de gamle femetagers huse inde i byen - med WC nede på trappen, og en gård, hvor man måtte lege stilleleg og ikke spille bold, og et cykelskur, der lugtede af muggent kattetis. Og så var der de store drenge, som Viktor var bange for.

De var flyttet herud mest for Viktors skyld. Her var mere fredeligt, og så var der kun fem minutters cykeltur til skoven.

Dér var Viktor og hans mor tit ude. Viktors mor var for det meste arbejdsløs, så de havde aldrig nogen penge. Men hun var god til at lege i skoven - når hun da ikke lige havde rynker i panden og mørke øjne. Så sad hun bare hjemme i stuen, og Viktor måtte prøve at gøre hende glad. Det var lidt lettere herude i villakvarteret, end det havde været på værelset på 5. sal, selv om det hjalp lige lidt på det med pengene.

Vi kunne også begynde den dag, da Bitten på den anden side af vejen første gang rakte tunge ad Viktor. Men det kan komme ud på ét, for det var samme dag, som de flyttede ind.

På hendes havelåge stod der 'Halvorsen - Verner, Else og Bitten'. Det kunne Viktor nu ikke læse, men han kunne tydeligt se, at det stod med guldbogstaver. Det var det: Guldbogstaverne på havelågen og en pige i laksko og pels, som trippede bagefter sin mor, der også havde pels på. Pigen vendte sig om og så på ham - og rakte tunge.

Viktor hilste tilbage på samme måde, lige idet mor'en vendte sig om og sendte ham et par øjne, der kunne få solen til at fryse til is. "Fy for en fræk snotunge," havde hun mumlet derovre - men Viktor kunne godt høre det - og så havde hun viftet ad pigen, som trippede videre op ad havegangen. Det var dét, der med det samme havde fortalt Viktor, at de slet ikke passede ind i billedet herude i villakvarteret.

Jo — vi kunne begynde den dag, men så ville historien alligevel blive alt for lang. Så vi begynder den dag, der havde været juleafslutning i skolen.

Viktor var kommet hjem fra skole. Hans mor var ikke hjemme, for hun havde fået midlertidigt arbejde i et stormagasin. Der var så travlt op til jul. Det ville nok ikke hjælpe meget på deres jul, for hun fik først pengene for det til nytår.

Han kunne ikke lide at være alene hjemme, for han var kun otte år - og mor var hans bedste, og faktisk eneste ven. Han holdt meget af sin mor, for hun holdt meget af ham. Hun ville give ham hele verden, hvis hun kunne — men Viktor vidste godt, at det kunne hun ikke.

Han vidste også godt, hvad han fik i julegave. Hans mor havde strikket på den hele december måned - til Frelsens Hær, sagde hun, for Frelsens Hær delte striketrøjer ud til fattige børn, som frøs. Viktor lod som om han troede på det - man er nødt til at hjælpe hinanden - også med at have julehemmeligheder, når man kun bor i en halvandetværelses kvistlejlighed.

Bitten derovre - "snotunge" mumlede Viktor halvhøjt for sig selv - hun fik sikkert meget dyre julegaver - stereoanlæg, ny cykel, computerspil. Viktor fik kogt en god portion misundelse sammen.

Alt det sad Viktor nu og tænkte på, mens han ventede på sin mor, og mens han betragtede den juledekoration, han havde lavet henne i klassen den dag.

Den var til mor - og hun ville sikkert blive meget glad for den. Både fordi Viktor havde lavet den til hende, og fordi hun slet ikke havde haft tid eller energi til at pynte ret meget til jul endnu.

Hun var altid træt, når hun kom fra arbejde. Hun var så træt, at hun altid faldt i søvn, når hun og Viktor sad i sofaen tæt sammen og så julekalenderen på deres 16 tommer sort-hvid-TV. Men det var varmt og hyggeligt alligevel, selv om hun sov.

Viktor pillede lidt ved dekorationen for at rette en grankvist, der havde flyttet sig. Hov, hvad var det? På hans finger sad der pludselig en lille rød mariehøne. Den måtte have siddet i granen eller mosset og sovet, og så var den vågnet ved at komme ind i varmen.

Viktor betragtede det lille røde væsen. Den kravlede så venligt rundt på hans finger. Det var dejligt. Selv om den var så lille, så følte Viktor, at han alligevel ikke var helt alene.

Forsigtigt bar Viktor mariehønen hen til skabskøkkenet, fandt en æske tændstikker, som han tømte på en underkop. Der kunne mariehønen bo. Han nippede lidt mos af dekorationen og puttede ned til den - den skulle have det godt her til jul. Mon den spiste mos, sådan én?

Viktors mor kom hjem klokken fem. Hun blev meget glad for dekorationen, som fik den fineste plads midt på spisebordet. Så varmede hun en dåse et eller andet, som de spiste. Det var de så vant til. "Vi skulle jo have haft en rigtig fin middag, når vi sådan har en flot dekoration på bordet," sagde hun, og Viktor kom til at tænke på Bitten ovre på den anden side af vejen. Hun fik sikkert ikke dåsemad. Misundelsen begyndte igen at gnave, og det var ikke rart. For at tænke på noget andet, tænkte han på sin mariehøne.

De sidste dage før jul havde Viktor fået lov at komme med sin mor på arbejde for ikke at være alene hjemme. Nå ja, fået lov og fået lov? Det var noget, han og mor havde aftalt. Han skulle bare gå rundt i stormagasinet og se ud, som om han var kunde. Det var sikkert stort nok til, at han kunne få tiden til at gå de tre dage, til det blev juleaften.

Og stort var det. Men efter den første formiddag begyndte det alligevel at blive kedeligt. Han havnede meget naturligt i legetøjsafdelingen. Der var nu mest spændende at være. Eftermiddagen gik også nogenlunde godt - der var jo nok at kigge på.

Men den næste dag begyndte også det at blive kedeligt. Han kendte alle hylderne - alt legetøjet - alle computerspillene - det hele - og han vidste, at det aldrig ville blive hans. Også de ellers så rare julemænd, der tøffede rundt i stormagasinet med slik til børnene, begyndte at blive kedelige.

Det var lidt svært at gå rundt og ligne en kunde, når man altså ikke gad kigge på varerne mere. Og Viktor besluttede sig til at se sig lidt mere omkring, gå på opdagelse - for der var jo rum i stormagasinet, hvor kunderne ikke kom.

Ude bagved var der et rum, hvor personalet holdt pauser. Viktor smuttede derud. Der var én, der fangede ham og sagde noget om at gå forkert. "Min mor arbejder her," sagde Viktor og fik lov at løbe.

Viktor satte sig ved et bord og tog et ugeblad, som lå der. Dødkedeligt voksenblad. En af julemændene kom ind og satte sig sammen med nogle andre ansatte. Han tog skægget af. Viktor vidste godt, at det var kunstigt, så det overraskede ham ikke. Men - julemanden gik hen i køleskabet

og tog en øl - en af dem med guldpapir på. Øl stod for Viktor som noget af det modbydeligste i denne verden, Det var det, der stank af i gaden, hvor de boede før. Hver fredag aften især. Og de store drenge, som han var bange for, stod altid i porten og drak øl, så man ikke turde gå forbi, når man kom hjem fra skole.

Var der noget, der ikke hørte sammen, så var det øl og jul. Men - julemanden drak øl! At julemanden var kunstig, vidste Viktor jo godt - men at han var SÅ kunstig - det skuffede ham dybt.

Han trissede ud af kantinen og gik ud i legetøjsafdelingen og fandt et hjørne, hvor han kunne sidde ned. Han gad ikke kigge på legetøj mere, men i stedet kom han til at kigge på folk. Og dem var der nok af.

Der var børn, som ivrigt pillede ved alting. Der var voksne, som nøje undersøgte bestemte ting - især kiggede de på prisen, og de fleste af dem havde et underligt fjernt eller surt udtryk i øjnene. Der var forældre, der hev i deres unger, og der var små børn, der ikke ville slippe det legetøj, de havde fat i. Der var hele tiden nogen, der skældte ud et eller andet sted i afdelingen - og der var hele tiden mindst ét barn, der græd, så man næsten ikke kunne høre julemusikken fra højtaleren. Alt det, havde Viktor ikke lagt mærke til før nu. Der var et eller andet ved det, der var lige så forkert som det der med julemanden, der drak øl.

Hov - dér kom minsandten fru Halvorsen, Bittens sure mor. Og den fine mand, der var med, måtte nok være hendes far. De havde en tom indkøbsvogn med og gav sig til at undersøge hylde op og hylde ned.

Viktor måtte gemme sig og snuppede et julemandsskæg fra en hylde. De kom så tæt på, at han kunne høre, hvad de sagde. Bittens mor stod med en talende dukke i hånden. "Den er da sjov, denne her, synes du ikke, Verner?"

"Jojo," svarede manden - han kunne lige så godt have sagt "bøf med løg."

"Den kunne være fra Rex - Bitten vil elske den - hun kan jo få den på forskud, så kan hun også få tiden til at gå med den, når moster Rita og Knud kommer til frokost i morgen - du ved, Rita kan ikke tåle børn på nært hold."

"Nej, det kan jeg godt forstå. Lad os nu komme videre, vi skulle også have noget til Rasmus og Signe."

"Rasmus og Stine! Kan du nu ikke engang huske, hvad din egne søsterbørn hedder. Ja - det skal ikke være sådan noget billigt noget her. De kommer jo altid med noget i 7-800-kroners-klassen."

"Ja så find noget - et eller andet - det er da lige meget. Vi skal også nå ned i radioafdelingen og have den videomaskine til Bitten, Så vi kan blive fri for det flimrer i stuen altid."

"For resten, Verner, har du husket at bestille en julemand til at komme juleaften? Bitten skulle jo gerne have nogen at lege med den aften."

Viktor fik nisseskæg i munden, for underkæben var kommet til at hænge meget langt ned. Der var noget skingrende skævt ved dette her. Det var rigtig nok, at hende Bitten fik dyre gaver - og det kunne han godt blive misundelig over. Men han kunne ikke li' den måde, de snakkede om de gaver på - og om hende. Det lød, som om hun helst slet ikke skulle være der. Hvordan kunne en mor og far snakke sådan? Og tænk at skulle lege med en ølstinkende julemand!

Viktor fik faktisk lidt ondt af Bitten, selv om hun altid bare rakte tunge ad ham. Han begyndte at glæde sig til at pakke den hjemmestrikkede trøje ud, for han vidste helt sikkert, at hans mor tænkte helt anderledes, mens hun strikkede på den.

Han havde fået nok af at kigge på folk nu. Og så begyndte han at tælle, hvor mange forskellige slags julepynt, der var pyntet med i Stormagasinet. Det var meget flottere, end den juledekoration,

han selv havde lavet i skolen. Det strålede i alle regnbuens farver. Oppe i loftet hang nogle kæmpe-guirlander - tænk, så meget gran, der skulle til at lave dem. En af guirlanderne endte lodret ned ved en dør. Mon der også boede mariehøns i dem. Det måtte undersøges. Men der var ingen mariehøns. For guirlanden var af plastik. Den havde ikke set så meget som skyggen af et vissent grantræ. Og den var væmmelig at røre ved, ligesom elektrisk.

Viktor listede tilbage til sin siddeplads. Der var noget helt forkert ved alting herinde - Julemænd, der drak øl - forældre der var sure og helst ville være fri for deres børn - børn, der græd og var kedede af, at de ikke måtte få det, de ville have - julegran af plastik. Viktor længtes efter lukketid, så han og mor kunne komme hjem til decorationen af rigtig gran og til strikkesøjlet til Frelsens Hær og til mariehønen og til sofaen, hvor mor ville sidde og sove, mens han så julekalenderen.

For nu at komme lidt videre i historien, springer vi frem til juledag. Klokken var cirka 10. Viktor var oppe, men hans mor sov endnu. Hun havde været meget træt juleaften, men de havde nået at pynte juletræet - et lille et - og stegen var også blevet stegt. De havde prøvet at synge julesange, men det lød ikke særlig smukt. Viktor havde fået sin julegave. Pakken var større, end han havde forventet. Men han vidste godt, hvad der var i den. Han havde koncentreret sig om ikke at vide det alligevel, så han kunne blive overrasket - det var det sjoveste. "Naaj mor - jeg troede, den var til fattige børn, der frøs." "Ja, men Frelsens Hær sagde, at der ikke var så mange, der frøs, fordi det er en mild vinter - men til gengæld, så fik vi julestegen af Frelsens Hær." Mor havde også fået en pakke af Viktor, og hun var blevet rigtig overrasket. For indeni var der et askebæger af ler, som Viktor selv havde lavet i formning. Det var glaseret og brændt, så det var rigtig flot. Mariehønen havde fået et blad af en af mors flotteste potteplanter, og den var garanteret blevet meget glad for det. Jo. juleaften var nu dejlig, selv om det var lidt underligt at tænke på, at Bittenovre på den anden side af gaden pakkede en videomaskine ud.

Nu var det altså blevet juledag, og alt var så stille. Viktor kiggede ud ad vinduet. Derovre i haven overfor gik Bitten og sparkede i den tynde sne, der var faldet om natten. Hun sparkede sådan, som man sparker, når man rigtig keder sig.

Viktor tog sin nye strikkesøjle og sin vindjakke og gummistøvler på og gik ned. Han vidste ikke rigtig hvorfor. Han stod lidt på fortovet og kiggede. Bitten fik øje på ham og rakte tunge, som hun plejede.

Ved en pludselig indskydelse krydsede Viktor over vejen - lige hen til Bitten.

"Hej," sagde han, "hvad har du fået i julegave?" Han vidste det jo godt, men noget måtte han sige.

"Hvad rager det dig, snotunge," svarede Bitten.

"Jeg ved det bare godt - du har fået en videomaskine."

"Hm, Og hvad så - er du misundelig, måske?"

"Næh - jeg har da fået noget meget bedre." Viktor begyndte at blive usikker, for han var vist nok lige begyndt at prale - og det var han ikke særlig god til.

"Hvad? om jeg må spørge?"

Viktor kunne godt mærke på det hele, at ordet "strikkesøjle" ikke ville slå til lige nu. "Jeg har da bare fået en mariehøne," røg det ud af ham.

"Hva? En mari.... Det er da løgn." Bittens ansigt åbnede sig i undren, som om det skulle skilles ad på midten.

"Nej - jeg har fået en mariehøne - vil du se den?"

Bitten gik med Viktor over gaden, op ad trappen, ind i den lillebitte lejlighed.

Viktor tog tændstikæsken med mariehønen - den kravlede rundt endnu dernede. "Er den ikke fin?"

Bitten betragtede den med undrende øjne. Hun vidste slet ikke, hvad hun skulle mene - om det var en meget fin julegave - eller om det var ingenting.

“Den er levende,” sagde Viktor, “det er talende dukker ikke.” Bitten så lidt forskrækket på Viktor med et blik, der sagde, “hvor ved du det fra?” Men hun sagde det ikke højt.

Viktors mor var vågnet og kom ud fra toilettet med morgenkåbe på. “Hej og glædelig jul.” gabte hun. Hun gik hen til de to børn og lagde en arm om begges skuldre. “Hvad hedder du, og hvor kommer du fra - du er vel ikke en julenisse?”

“Det er Bitten over fra den anden side af vejen,” sagde Viktor.

“Nå ja - vil du ha’ en kop the med?” spurgte Viktors mor, vi trænger vist til noget morgenmad.

Bitten sad med til bords og drak the og spiste ristet brød.

Lysset i juledekorationen blev tændt. Der var så stille og lunt.

Der var ingen, der sagde noget, indtil Bitten pludselig hviskede: “Her er rart.”

Da klokken var næsten tolv blev der tændt lys bag et nedrullet gardin ovre hos Bitten. “Nu må jeg hellere gå hjem,” sagde hun - lidt ærgerlig.

Men hen på eftermiddagen kom Bitten selv hen til Viktor. Hun turde ikke bare gå ind, men Viktor opdagede, at hun gik nede ved hoveddøren.

De skulle til at se noget i fjerneren, og Bitten fik lov til at sidde i midten mellem Viktor og hans mor. Det var tydeligt, at hun kunne li’ det.

Viktors mor gik hen i skabskøkkenet for at hente nogle brunekager. Bitten lænede sig over mod Viktor og hviskede :“Hvor er din mor dejlig varm at sidde op ad.”

“Hm,” svarede Viktor, “Er din mor ikke det?”

Bitten så forbavset på ham og holdt vejret et øjeblik. “Det ved jeg ikke - jeg har aldrig prøvet.”

Da Bitten skulle hjem lidt senere, tog Viktor tændstikæsken med mariehønen. Han fulgte Bitten til døren.

”Du Bitten - du må godt få min mariehøne.”

Bittens øjne strålede. “Må jeg!?”

“Ja - jeg fik jo også denne her,” sagde Viktor og hev ud i sin strikkeskjorte, “Mor har selv strukket den.”

Bitten måbede igen - “Nøj, kan man det, sådan selv? Din mor er smaddersød. -- Du Viktor! Jeg vil aldrig mere række tunge ad dig.”

Bitten løb hjem med sin mariehøne. Og det var ikke sidste gang hun kom på besøg hos Viktor og hans mor.

Næste gang var faktisk allerede 2. juledag. Hun kom med store tårer i øjnene. Mariehønen var død. Viktors mor var god at have, når sorgen sådan bankede på. Hun fulgte Bitten og Viktor ud i skoven. Hun havde en lille ske med. Med den gravede hun et lille hul i den frosne jord. Og dér begravde de mariehønen.

“Man skal sige ordentlig farvel til dem, man holder af,” sagde Viktors mor, “men det vigtigste er at holde rigtig af hinanden, mens man har hinanden.”

Viktor så på Bitten med de fine skindstøvler og pelsfrakken. Han tog hende i hånden da de gik tilbage.

På en eller anden måde, der var meget svær at forklare, følte Viktor, at han selv var verdens rigeste dreng - i hvert fald den lykkeligste.